

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal cu excepția lunilor Iulie—August.

UN NUMĂR 3 LEI.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIȘIU

COLABORATORI:

I. Aldea, Ier. Ciungan, I. Ereazu, I. Dobre, A. Duvlea, P. Petringearn
A. Popa, Elena Dr. Stoianovici, I. Raica, T. Trifa, V. Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitele școlare și
partic. 180 lei. Redacția și Administrația la Aiud strada Unirii 46.

Iarăși achitarea salariilor.

N'au trecut nici două luni de zile și s'a ajuns la trista convingere, că modul de plătire a salariilor învățătoarești, prin *state individuale*, este imposibil. La directoratul ministerial din Cluj bunăoară s'au prezentat spre ordonanțare într'o lună vre-o 6000 *state de plată*.

Numai pentru introducerea acestor state de plată în cărțile de contabilitate trebuesc vre-o 40 *zile de lucru*, fiindcă în cărți nu se pot introduce de cât cel mult 150 *state pe zi*. Din motivele aceste este deci exclus ca ordonanțarea salariilor să se poată face la timp, pe lângă toată munca intensă ce se depune la directoratul nostru din Cluj.

În urma acestora s'a convenit ca să se mai contragă din statele de plată. reducându-se în același timp și circumscripțiile școlare. Se speră acuma că prin aceasta se va putea ajunge la achitarea regulată a salariilor. Bine ar fi, dar eu unul nu mai cred în acest lucru, dacă se mențin aceste state de plată, care împiedică atât de mult bunul mers al administrației noastre școlare.

De altă parte am înțeles, că Ministerul de finanțe a luat noi dispozițiuni privitoare la efectuarea plății salariilor cuvenite învățătorilor noștri. In acest dispozițiuni se cuprinde și aceea, că salariile se vor mandata pe numele revizorului școlar respectiv, care apoi, cu ajutorul subrevizorilor și directorilor școlari, va distribui salariile tuturor învățătorilor din județ.

Intreb acum, că dacă aceste salarii se vor mandata pe numele revizorului școlar, de ce mai este lipsă ca să se facă state pe școli? Oare n'ar fi suficient un *singur stat* pentru toți învățătorii din județ? In acest caz n'ar trebui să se facă atâtea avize și mandate de plată, care reclamă foarte multă muncă și cheltuială mare de bani.

Sunt de părere, că dacă s'ar face la revizorat numai un singur stat de plată, iar salariile să fie ridicate și distribuite învățătorilor de către revizor, ajutat de subrevizori și directori de școală, atunci s'ar putea ajunge la achitarea mai regulată a salariilor învățăto-rești. Pe lângă aceasta, învățătorii n'ar mai fi siliți să-și părăsească încontinuu școalele pentru ridicarea salariilor dela percepții și administrația financiară.

E foarte adevărat, că revizorul școlar își asumă prin aceasta mare răspundere, fiind vorbă aci lunar de câteva milioane de lei; dar o va face, numai ca să se pună odată capăt acestei situații jalnice, care nu mai putea dura mult.

Marian Sasu.

Tot despre coeducație.

Iată o problemă care începe să preocupe intens lumea dornică de a introduce o nouă viață în școală.

La drept vorbind, în școala primară nici nu se poate face altceva decât coeducație. E adevărat că în orașe și satele mai mari sunt școale separate pentru băieți și fete, dar asta s'a făcut mai mult la voia întâmplării — așa se crede că e bine să fie separați băieții de fete — fără a avea la bază anumite considerații pedologice. Și dacă la școală sunt separați copiii, acasă vorbesc, se joacă împreună, căci aceleași preocupări, — cu mici deosebiri — aceeași mentalitate și aceeași vitalitate il stă-

pânește și pe băiat și pe fetiță. Așa după cercetările Dlui T. Maris prof. de șc. norm. întreprinse în județul Arad, la vârsta de 7 ani — când copiii intră în școala primară — numai în privința taliei, băieții sunt puțin mai dezvoltati decât fetițele. De aici încolo, ambele sexe merg progresând până la vârsta de 11-ani, atât ca fizic, cât și din punct de vedere psihic. Dacă la separarea băieților de fete s'ar fi ținut seamă de aceste neînsemnate diferențe ar trebui să fie alta programa pentru unii și alții, ceea ce nu se întâmplă decât în cursul complimentar dar și aici din alte motive.

În cursul complimentar copiii devin adolescenți (12—15 ani băieții, 10—13 ani fetele). Acum se produc cele mai mari turburări în organismul lor, fără să apară însă complicații grave de sentimentalism. Atât băieții cât și fetele, iubesc viața și natura așa cum e. În vremea aceasta începe să se dezvolte conștiința socială în ei. Fiecare vrea să fie respectați, caută să-și atragă stima celor din jur, se lasă ușor influențați, ia cunoștință de alții. Copilul își lămurește ființa și rostul pus față'n față cu colectivitatea. ¹⁾ Deosebirea între cele două sexe e că fetele sunt mai dezvoltate fizic, iar băieții psihic. E timpul când se poate începe educația socială, care, dacă nu se face *coeducație* este exclusă. Ce zic însă cei cari fac școală pentru școală ?

... Începe și pubertatea. Glandele sexuale varsă în sânge anumite substanțe speciale, care-i fac pe tineri din cale afară de sentimentali, dând un avânt nebănuit iubirei, care se îndreaptă spre sexul opus. Și cum în timpul acesta puterea de inhibiție e foarte slabă (ea nu se poate întări decât dacă cele două sexe vor fi mai mult la un loc) școala, în concordanță cu percepțiile moralei, nu poate tolera procesul acesta natural și îi desparte pe băieții de fete, închizându-i pe unii în turnul de miază-noapte și pe alții în turnul de miază-zi.

Legile naturii însă, nu pot fi interpretate de nimeni după voe și dezastrele nu încetează de a se arăta; dacă nu imediat, apar cu siguranță mai târziu. Externii încep goana după orice femeie ce le iese în cale și icoana femeii în genere va fi aceea a femeii dintâi. În internate va lucra-fără critică — imaginația și icoana *femeii* va fi ireală. La fete va fi invers. Mai târziu când vor fi liberi, vor căuta să se convingă, dar atunci puținji se vor alege așa cum ar fi dorit școala și morala.

În consecință, nici unii nici alții nu se vor cunoaște și nu se vor respecta. Fiecare se va sili să se mascheze mai mult sau mai puțin.

În școala primară — curs complimentar — coeducația n'are nici un inconvenient. Sub influența salutară ce și-o exercită reciproc cele două sexe, se formează individualitatea copiilor. Fetele vor fi mai îndrăznețe, iar băieții mai puțin brutali în apucăturile lor. De altfel, ori voim ori nu, cele două sexe se

vor întâlni căci aici n'avem porțile masive ale internatelor, care să-i țină separați. Educația separată la *toate școlile primare* aduce însă noi dificultăți învățământului. Gândiți-vă la iuvățătorul care singur avea de condus 7-clase. Ce va face acela când va avea zece clase? Pe cât de greu, pe atât de absurd.

Coeducația ar avea însemnate avantaje și pentru celelalte școli (secundară etc. afară de cele accesibile numai unui singur sex.) Complicațiile sentimentale ori de altă natură, n'ar fi atât de primejdioase, cum se crede, ci tocmai din cauza traiului în comun, (se înțelege că nu și în dormitoare) ele ar fi cu mult mai temperate. Apoi ambele sexe s'ar cunoaște și s'ar respecta, prefăcătoria ar dispărea, iar emulația ar face să dispară și notele rele din cataloage. Altfel, va dăinui neînțelegerea între bărbat și femei și politeța de formă. Tinerii vor fi istoviți înainte de vreme, iar când își vor întemeia o familie, va continua căsnicia în trei.

Există însă un popor plin de viață, Americanii. Ei au rezervat în programul unei Academii militare, o zi întreagă pe săptămâna *flirt*-ului. În acea zi blondele miss-e, umplu salele academiei, cetesc cu elevii și se plimbă pe „Flirstation Walk”. Iar vizitatorilor nimiți de așa ceva, căpitanul le explică: „Da domnilor, la noi în programul analitic e prevăzut și acest curs”; și o D-nă adaugă: „... Școala noastră nu-și propune ca a Dv. să formeze numai oameni de o parte și femei de altă parte, ea fiind mai departe, trebuie să formeze și să desvolte un timp comun de umanitate cât mai ridicat posibil. Ideal care nu poate fi atins decât când bărbații și femeile de acord își vor uni mâinile într'o acțiune comună pentru perfecționarea rasei”.²⁾

Fericite popoare care nu fac școală pentru școală, ci *pentru viață...*

Romul Jonăș.

Mențiuni clare.

Sunt cunoscute astăzi, un număr important din sarcinile împreunate cu procedee, ce cad în datoriile pedagogului conștiincios... În consecință peste tot se lucră, sub patronajul fidel al legii.

Lacunele ivite cu timpul, sau necesitățile cerute de mediu, trebuie să fie completate în plus.

Ajutorul elevului, cartea e utilă în rândul al doilea și formează o necesitate independentă a învățământului. Scopul ei fiind, de a deprinde și obișnui citirea și reîmprospăta memoria copilului, cu date și fapte, cunoscute din lecțiile predate.

¹⁾ E. Claparède — Psihologia copilului. ²⁾ Jean Bart — Dincolo peste Ocean.

Manualele noastre de școală, sunt peste tot, produsul mai multor literați, sub combinația selectă, metodică și psihologică, a unor pedagogi competenți. Acești literați, hotărât au la bază cunoștințele indispensabile, pentru ceiace le formează opera. Unii sunt istorici, alții naratori, ceilalți poeți ect... Fiecare însă, a dat ceva bun literaturii române, de unde școlii.

Viața acestor oameni ai culturii, are însă importanță, prin faptul că ea ne descopere izvoarele de inspirație, a autorilor.

Cunoașterea ei, în combinație cu opera, exemplifică și emulează talente nebănuite adeseori, prin simple încercări. De aceea învățământul consacră câte-o pagină celebrității lor, ceiace nu înseamnă, că nu putem fi mai amănunțiți (în special în cursul supraprimer).

După cum eroii neamului, Mircea, Ștefan, Mihai, Iancu ect., sunt arătați în școală, ca exemple de virtuți vitejești, patriotice, ar trebui ca și acești „eroi ai culturii” naționale să fie tratați dela catedră, în adevărata lor lumină și valoare.

Necesități aceasta i-se impune cu atât mai mult complexarea, cu cât cel în cauză, a produs efecte mai marcante și a urcat mai mult cu o treaptă ecranul civilizațiunii și al adevărului.

Cine au fost acei cari au lucrat pentru unirea principatelor? Nu tot dintre autorii primelor forme și primelor direcții sănătoase, în scrisul și concepția românească? Câte cântece patriotice, câte doine și alte producții de acest gen, n'au trezit simțăminte curate în ostașii noștri? Și chiar mai mult. A. Mureșanu, prin marșul său „Deșteaptă-te române” a însuflețit și a călăuzit revoluția din 1848. Sub orice risc, puternic și adeseori involuntar exprima atunci orice român „Acum, ori niciodată!!”

Războiul din 1877, ne amintește de versurile atrăgătoare ale lui V. Alexandri, cari cântate făceau să răsune tranșeele, s'acopere vâjeitul ghiulelelor și bubuitul tunului, păstrând totodată vitejia de român, care a contribuit la izbânda dela Grivița și Plevna.

Poetul țărănimii Gh. Coșbuc, a trezit aceleași senzații și acelaș gând în războiul deabia trecut. Marele M. Eminescu, prin operele lui a adâncit necazurile și durerile, a cules și a npletit în formele cele mai avântate, tot ce cugetarea românească a avut mai nobil intrânsa.

I Creangă, M. Sadoveanu și mulți alți, câte brazde luminoase, n'au deschis în școala noastră.

Toate acestea și poate încă multe au lărgit colecția neamului, dându-i ei pecetea originalității, a independenței.

Datori deci suntem, să-le mărim pagina cărții, deschizând un drum mai larg și o cale mai feerică în mintea copilului, aceloră ce ne-au dăruit o comoară neseacă în slova românească. Căci tot ei ne-au lăsat o direcția națională trainică și sănătoasă.

Iar exemplul lor, va stimula întotdeauna propășirea neamului, mai mult decât cuvântul. Intocmai cum vorbele înțelepte ale strămoșilor, a izvorât din fapte :

„Longum est iter per praecepta, breve et efficax per exempla“.

Henția Sever.

Partea oficială.

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientos de către cei vizați.

No. 652—1030. Obiect: „*Asociația Cercetașelor României*“.

Vă trimitem în copie circulara On. Minister al Instrucțiunii No. 20084—1030.

„Avem onoare a Vă face cunoscut că pe ziua de 18 Ianuarie 1930 s'a constituit din inițiativa și sub comanda directă a A.S.R. Principesa Ileana, „Asociația Cercetașelor României“ pusă sub înalta protecțiune a M.S.R. Regina Maria și sub auspiciile Ministerului instrucțiuni și al Oficiului Național de Educației Fizică.

Sediul asociației este în București, str. Maior Ene, având și filiale în țară.

Având în vedere scopul asociației de a contribui la armonizarea educației naționale, morale, religioase și fizice ale tinerețului feminin școlar din țara noastră, Ministerul autoriză formarea de grupe cercetășești printre elevele școalelor primare de fete dela orașe, rugându-Vă să binevoiți a comunica cuprinsul acestei circulări direcțiunilor de școli primare de fete dela orașe, pentru a sprijini asociația, dându-i concursul necesar pentru organizarea de unități cercetășești și colaborând cu această asociație, pornită din îndemnul A.S.R. Principesa Ileana și menită să aducă reale foloase educației.

(ss) Director, P. Ghifescu.

No. 154—1930. Obiect: *Suspendarea cursurilor de adulți.*

On. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 24522—1930 ne face cunoscut că se suspendă cursurile de adulți pe anul în curs.

No. 672—1930. Obiect: *Titlul de învățător definitiv.*

Avem onoare a Vă face cunoscut că, Ministerul cu ordinul No. 8991—1930. în urma avizului Conziliului de Inspectori Generali primari No. 5227—929, prin decizia No. 899—929, a dispus următoarele:

„Învățătorii numiți cu titlu provizoriu în baza art. 223 din legea învățământului primar și cari funcționează la școalele primare, rurale, pot obține titlu definitiv în învățământul primar după trei ani de funcționare, în urma unei inspecții speciale cu rezultat favorabil, ca și învățătorii provizorii, numiți în baza aceleiași art. din lege și cari funcționează la oraș“.

No. 681—1930. Obiect: *Viza carnetelor ofițerilor.*

Regulamentul de mobilizare al armatei și conf. ord. MSt. Major Secția I. No. 400 din 14 Febr. 1930.

Cu onoare se aduce la cunoștința că viza carnetelor Md. E 1 a ofițerilor de rezervă începe la 1 Martie 1930 și ține până la 30 Aprilie 1930, conf. art. 24 din Legea Poziției Ofițerilor de rezervă și art. 66 din Regulamentul de Mobilizare al armatei ofițeri de rezervă sunt obligați a se prezenta personal la viza carnetului E 1. echipat complet de Campanie Ofițeri dela Trupele calari vor prezenta Harnasamentul numai in Martie 1931.

Acei ofițeri de rezervă cari nu se vor prezenta la viza în cursul lunei Martie și Aprilie 1930 se vor trimite în judecată Consiliului de Răsboiu și vor fi pedepsiți cu închisoare dela 15 zile la 2 luni. *

No. 710—1930. Obiect: *Recensământul agricol.*

Vă trimitem spre executare copia ordinului No. 24879—1930 al On. Minister al Instrucțiuni:

„Ministerul Agriculturii ne face cunoscut că la 1 Martie a. c. începe în toate comunele și satele țării culegerea datelor pentru recensământul agricol.

„Lucrarea aceasta este de o importanță covârșitoare pentru economia noastră națională, deoarece numai pe baza unei cunoașteri exacte a situației actuale și a resurselor agriculturii, se pot lua măsurile în vederea naționalizării principalei noastre ramuri de producție.

„Pentru a reuși recensământul este nevoie ca toți reprezentanții autorităților Statului se sprijine organele comunale și agricole cari sunt însărcinate cu strângerea materialului informativ de la agricultori. Un rol însemnat în luminarea sătenilor asupra scopului și importanței recensământului îl poate juca corpul didactic rural; așa fiind Vă rugăm să puneți în vedere învățătorilor din acel județ să dea tot concursul pentru executarea lucrării recensământului agricol.

Director, (ss) Cherciu.

No. 605—1930. Obiect: *Amânarea examenului de definitivat.*
Onoratul Minister cu ordinul telegrafic No. 22506—1930 dispune:

Examenul de definitivat fixat pentru 1 Martie se amână pentru data de 1 Aprilie 1930.

Revizor școlar, M. Sasu

No. 8—1930. **Asociația învățătorilor, secția jud. Alba.**

CONVOCARE.

Convoc Adunarea generală ordinară, a Asociației învățătorilor din județul Alba, pe ziua de 23 Martie a. c. la ora 10 a. m. în sala „Caragiale” din Alba-Iulia, cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comitetului.
2. Verificarea contului de gestiune al anului 1929 (Raportul casierului).
3. Situația materială a Căminului.
4. Propuneri.
5. Alegerea noului comitet pe 3 ani și constituirea lui.
6. Desemnarea delegaților județeni în consiliul regional și general.
7. Alegerea delegației permanente.
8. Alegerea comisiunii cenzorilor: 3 cenzori titulari și 3 supleanți,

Înainte de Adunarea generală, la ora 9 a. m. va avea loc ședința comitetului tot în sala Caragiale, pentru încheierea bilanțului.

Tot în această zi la ora care se va anunța se va ținea în sala „Caragiale“ din Alba-Iulia adunarea Federației corpului didactic primar și secundar din jud. Alba, pentru alegerea comitetului nou, aclamarea motiunii de continuare a luptei pentru revendicarea drepturilor noastre legitime și alegerea mandatarilor pentru vr'un eventual nou congres la București, potrivit hotărârii luată de Federația corpului didactic din țară, în sesiunea sa ținută la 26 Ianuarie a. c. în București.

Sebeșel, la 19 Febr. 1930.

Preș. A. Duplea

ȘTIRI.

* Statele de pe Martie și Aprilie a. c. se vor întocmi într'ună. Blanchetele necesare se vor trimite în zilele aceste pentru completare și semnare.

* În 2 l. c. a avut loc la directoratul ministerial din Cluj o importantă conferință a revizorilor școlari din Ardeal în care s'au dezbătut mai multe chestiuni școlare curente.

* On. Minister al Instrucțiunii a fixat pentru examenul de înaintare al învățătorilor ca manual de consultare pentru proba orală: „Educația voinței“ de Jules Payot.

La acest număr se anexează bilanțul soc. com. „ROMÂNUL“ Aiud.

Societatea de ajutorare

confirmă primirea următoarelor sume: 1. Emil Chescheș 200 lei, 2. Ladislau Turoci 200 lei, 3. Josif Herdea 200 lei, 4. Ana Panța 200 lei, 5. Joan Kádár 200 lei, 6. Gheorghe Albu 200 lei, 7. Ioan Goția-Sebeș 200 lei, 8. Ambrozie Tătaru 200 lei, 9. Elena Tătaru 100 lei, 10. Ofelia Tătaru 100 lei, 11. Eugenia Bunea Sâncraii 200 lei. Dlui Galacteon Bica-Cioara. Nouă ni s'a transpus 800 lei pe cari i-am contat astfel: Virgil Bica 500 lei iar Galacteon Bica 300 lei. Să ne arătați unde e greșeala.

Poșta Administrațiunii.

Confirmăm primirea abonamentului de câte 150 lei pe anul 1930 dela următorii: Ioan Kádár, Ana Panța, Eugenia Bunea-Sâncraii, Vasile Nicoară, Abrudean Zenovie, Elisabeta Muntean, Gheorghe Albu, Ion Goția-Sebeș, Ambroziu Tătaru, Elena Alexandru, Elisabeta Moga, Jeronim Trifan. Com. școlar-Sâncraii 180 lei; Com. școlar Șoimuș 360 lei pe 1928—29.

La Cooperativa Învățătorilor Aiud

se pot trage pe pânză bună și provedea cu lețe și verigi solide toate hărțile și tablourile din școlăle noastre, și anume:

1.	Harta județului Alba	Lei	200
2.	„ României	„	300
3.	„ Europei	„	300
4.	„ Asiei	„	300
5.	„ Africei	„	300
6.	„ Americelor	„	340
7.	„ Australiei	„	260

Tablourile istorice și intuiție 70 lei per bucată.